

8.000 Kč. Dne 4. listopadu 1924 bylo žalovaným doručeno usnesení okresního soudu v H. ze dne 30. října 1924, jímž byla zabavena zmíněná pohledávka Karla P-a ve prospěch Dra. Adolfa D-a a dne 9. prosince 1924 bylo žalovaným doručeno usnesení okresního soudu v S. ze dne 20. listopadu 1924, kterým byla zabavená pohledávka přikázána Dru D-ovi k vybrání. Byla-li pohledávka Karla P-a vůči žalovaným mu příslušející skutečně právoplatně postoupena žalobkyni, byla majitelkou této pohledávky v době provedení exekuce již žalobkyně, nikoliv Karel P. a Dr. D. nemohl nabýti práva zástavního na pohledávce a tato mu nemohla také býti přikázána k vybrání, poněvadž exekuce může býti vykonána pouze na pohledávky dlužníkovy (§ 294 ex. ř.). Otázku tuto však nebylo řešiti v této rozepři. Zde bylo pouze rozhodným, že na týž předmět pohledávky, tudíž na peněžitou částku, již žalovaní dlužili Karlu P-ovi, činí nárok jak žalobkyně, které prý pohledávka Karlem P-em byla postoupena, tak také Dr. D., jemuž pohledávka tato byla přikázána k vybrání. V tomto případě však byli žalovaní ve smyslu §u 307 ex. ř. oprávněni složit dlužný peníz na soudě a ponechati žalobkyni a Dru D-ovi rozhodnutí otázky, komu vlastně složená částka přináleží. Složením zmíněné částky k soudu, o němž žalobkyně a Dr. D. byli vyrozuměni podle zjištění soudu odvolacího, byli však žalovaní podle §u 1425 obč. zák. svého závazku sprostěni (viz rozh. sb. n. s. č. 2802, 3021, 4739). Žalovaní měli ovšem podle §u 307 ex. ř. složit dlužný peníz u soudu exekučního, avšak okolnost, že částka tato byla složena u soudu exekuci povolujícího, nemůže zbaviti složení účinku podle §u 1425 obč. zák. již z toho důvodu, že o návrhu na vydání složeného peníze může rozhodovati pouze soud exekuční a podle §u 44 j. n. a 51 ex. ř. má tedy soud exekuci povolující postoupiti zmíněné depositum z úřední moci soudu exekučnímu. (Gl. Unger 858).

Čís. 6703.

Chce-li manžel vymáhati na manželce náhradu toho, co jako správce jejího majetku vložil ze svého do statku, musí napřed složit účet ze správy.

Třebas manžel nabyt vlastnictví k věnu v hotovosti, jest povinen je v případě rozluky manželství vrátiti. Škodu nevinného manžela ve smyslu §u 1266 obč. zák. nelze spatřovati v tom, že byl povinen věno vrátiti aniž v povinnosti jeho vyživovati děcko z rozloučeného manželství.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1927, Rv I 1129/26.)

Manželství stran bylo rozvedeno a napotom rozloučeno z viny manželky. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se manželka na manžela vrácení věna 25.000 Kč, jakož i zaplacení 50.000 Kč, jež byl otec žalobkyně dal manželům za práce konané v jeho živnosti. Žalovaný namítl proti žalobě započtením vzájemné pohledávky a sice polovinu kupní ceny za společný dům (32.524 Kč 98 h) a náklad vynaložený na opravu domu (19.961 Kč 53 h). Procesní soud první stolice uznal vzájemné pohledávky

namítané žalovaným po právu, a vyhověl žalobě pouze potud, pokud žalobní nárok přesahoval namítané vzájemné pohledávky. O d v o l a c í s o u d k odvoláním obou stran uznal vzájemné pohledávky po právu pouze 32.524 Kč a 11.070 Kč a uznal žalovaného povinným zaplatiti žalobkyni zažalovanou pohledávku po odečtení pohledávek namítaných započtením. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v d ů v o d e c h: Provádějíc odvolací důvod nesprávného posouzení po stránce právní brojí strana žalující proti názoru prvního soudu, že žalobkyně jako spoluvlastnice domu čp. 149 musí 19.961 Kč 53 h bez ohledu na ustanovení §u 1239 obč. zák. svému bývalému manželu jakožto správci jejího jmění a zmocněnci podle § 1014 obč. zák. zaplatiti, a líčí věc tak, jakoby první soud byl tento názor vyslovil ve příčině celého peníze 19.961 Kč 53 h k odpočtení namítaného, ale tomu není tak. První soud činí rozdíl mezi poplatky, dávkami a výlohami, jež byly spojeny s uzavřením, vyhotovením a provedením smlouvy kupní o domě čp. 149 a mezi výlohami nájemného řízení o přípustnosti zvýšení nájemného v téměř domě z důvodů provedených tam oprav jakož i náklady, jež tyto opravy vyžadovaly. Toto rozlišování je nutné, poněvadž ony poplatky, dávky a výlohy kupní smlouvy jsou jiného rázu než výlohy nájemného řízení a náklady na opravy domu. Do oné první skupiny patří: převodní poplatky 4.974 Kč 56 h, dávka z majetku a z přírůstku na majetku 2.310 Kč, dávka z přírůstku hodnoty 12.855 Kč 44 h a notáři zaplacených 2.000 Kč. Tyto poplatky, dávky a výlohy úhrnem 22.140 Kč 00 h nejsou se správou domu čp. 149 v žádné souvislosti, nejsou výlohami správními a nesou je obě strany podle V. odstavce smlouvy tržové ze dne 21. března 1922 jako kupující stejným dílem. Poněvadž pak není o tom sporu, že žalovaný celých 22.140 Kč zaplatil sám, je žalobkyně povinna, aby mu nahradila ze svého polovici, tudíž 11.070 Kč. Pokud tedy první soud uznal, že tato částka žalovaným k odpočtení namítaná je po právu, brojí odvolatelka proti příslušnému rozhodnutí bezdůvodně, neboť tu předpis §u 1229 obč. zák. nepřichází v úvahu a nelze ho použítí, neboť koupě domu není výkonem předsevzatým při správě majetku, k němuž by žalovaný dle §u 1238 obč. zák. byl oprávněn. Jinak má se věc, pokud jde o provádění oprav na domě čp. 149 a o řízení provedené před nájemním soudem za tím účelem, by nájemné mohlo z důvodu nákladů těmito opravami vzešlých býti zvýšeno. V obou těchto směrech jde o výlohy spojené se správou domu, kterou, jak nesporno, vedl žalovaný od té doby, kdy dům byl koupen, až do dne rozluky manželství, která byla vyslovena dnem 13. června 1925. K těmto správním výlohám patří: náklad na opravy domu 16 883 Kč 06 h, znalečné 400 Kč a výlohy právního zastoupení 500 Kč = 900 Kč, dohromady 17.783 Kč 06 h. První soud uznal, že i pohledávka rovnající se polovici těchto správních výloh tedy částka 8.891 Kč 53 h žalovaným k odpočtení namítaná je po právu, ale tu již neposoudil věc správně, neboť příslušné důvody jeho nevhovují zákonu, jmenovitě předpisu §u 1239 obč. zák. Mezi stranami není sporu o tom, že žalovaný vedl správu domu čp. 149 ode dne 21. března 1922, kdy dům byl koupen, až do dne 13. června 1925, kdy vyslovena byla rozluka manželská. První soud pak zjistil, že žalobkyně odevzdala žalovanému ze svého výdělku třikrát po 15.000 Kč, tedy celkem 45.000

Kč, které měl pro ni uložit v záložně, a mimo to 5.000 Kč, kterých žalovaný upotřebil ve své živnosti. Věno 25.000 Kč nepřichází tu v úvahu, protože úroky z věna patřily žalovanému. Žalovaného sluší tedy považovati za správce jmění žalobkyně nejen ve příčině polovice domu, nýbrž i ve příčině 50.000 Kč, jež mu byly žalobkyní z jejího výdělku svěřeny. Podle §u 1239 obč. zák. není žalovaný ovšem povinen, aby z užitků, které mu toto jmění poskytovalo, skládal účet a považuje se tento účet až do dne zrušené správy tedy dne 13. června 1925 za vyrovnaný. To znamená, že se příjmy a výdaje se správou tohoto jmění spojené, pokud až do tohoto dne vznikly, navzájem ruší. Důsledkem toho není žalovaný oprávněn, aby správní výlohy 8.891 Kč 53 h žalobkyni k započtení namítal. Žalovaný byl by sice oprávněn účty ze správy manželčina jmění složit a od žalobkyně náhradu případného schodku žádati po případě k započtení namítati, ale poněvadž ve sporu ani ne tvrdil, že by užitky ze jmění žalobkyně, zejména úroky a nájemné na úhradu správních výloh nestačily, nemá námitka započtení, pokud jde o výlohy správní 8.891 Kč 53 h ani skutkového ani právního základu, a nelze jí v tomto směru vyhověti. Bylo tudíž k odvolání strany žalující, jež v tomto směru bylo shledáno důvodným, z pohledávky žalovaného penízem 19.961 Kč 53 h k odpočtení namítané částky 8.891 Kč 53 h vyloučiti a uznati, že po právu jest pouze zbytek oné pohledávky 11.070 Kč. Pokud jde o právní posouzení otázky vrácení věna má žalovaný pravdu potud, že nabytí vlastnictví věna, jež mu bylo vyplaceno hotově, ale nelze s ním souhlasiti, pokud z nabytí vlastnictví vyvozuje, že není povinen věno vraceti, neboť názor tento jest v rozporu s § 1229 obč. zák., který stanoví povšechnou zásadu ve příčině povinnosti ke vrácení věna, nečině rozdílů, v čem věno záleží. Právní význam skutečnosti, že žalovaný nabytí vlastnictví věna hotově mu vyplaceného, jeví se pouze v tom, že žalovaný není povinen vraceti tytéž kusy peněz, které mu byly věnem vyplaceny, nýbrž že stačí, by vrátil peníz ve výši věna, aniž je povinen ku placení úroků z věna, neboť úroky ty mu připadají, by tím bylo ulehčeno břímě spojené s manželským spolužitím. Poněvadž v souzeném případě manželské spolužití bylo rozlukou manželství zrušeno, odpadl zákonný účel, k němuž věno bylo poskytnuto, a žalovaný je povinen věno žalobkyni vrátiti. Této povinnosti nezbavuje ho skutečnost, že manželství bylo rozlučeno z viny žalované. Poukazuje-li žalovaný na předpis § 1266 obč. zák., podle něhož by měl nárok na plné dostiučinění, přehlíží, že toto plné dostiučinění neznámá nic jiného, než náhradu škody v rozsahu uvedeném v §u 1323 obč. zák. a že by tudíž byl povinen, by ve sporu uvedl a prokázal, v čem jeho škoda nebo jinaká újma majetková záleží. Škodu takovou nelze spatřovati v tom, že žalovaný musí vrátiti věno, když manželské spolužití bylo rozlukou zrušeno, účel věna zanikl a žalovanému nehrozí nebezpečí, že by byl povinen své bývalé manželce poskytovat výživné. Vycházel-li tudíž prvý soud z právního předpokladu, že žalovaný drží věno od rozluky manželství bezdůvodně a jest povinen je vrátiti, posoudil v té příčině věc správně.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného a uvedl v otázkách, o něž tu jde v

d ů v o d e c h :

Žalovaný dovolává se ve třech směrech: I. pokud jde o částku 8.891 Kč 53 h, vyloučenou ve druhé stolici ze započtení, II. pokud jde o věno 25.000 Kč. V onom směru vytýká odvolacímu rozsudku rozpor se spisy a nesprávné posouzení právní. Je mu spisům nižších stolic odporujícím předpokladem skutkovým, položeným odvolacímu rozsudku za základ v jeho podstatné části, údaj napadeného rozsudku, že »mezi stranami není sporu o tom, že žalovaný vedl správu domu čp. 149. ve V. ode dne 21. března 1922, kdy byl dům koupen, až do dne 13. června 1925, kdy vyslovena byla rozlučka manželství.« Dovolatel tvrdí, že tento předpoklad odporuje zjištění prvního soudu, druhou stolicí převzatému, že nic takového není ve spisech, že jde zřejmě o pouhou domněnku druhé stolice, ničím neodůvodněnou a spisům odporující. Že v důsledku toho jsou v rozporu se spisy i další předpoklady druhé stolice, že žalovaný bral ze jmění žalobkyně užitky, zejména úroky a nájemné, z nichž zaplacený byly náklady na opravu domu, znalečné a útraty právního zastupování. Že ostatně netvrdí ani napadený rozsudek, že spravoval celé jmění žalobkyně, nýbrž uvádí jenom — arci prý v rozporu se spisy — že spravoval d ů m, že však není odůvodněno v řečeném rozsudku, že bral užitky z ostatního jmění žalobkyně, zejména úroky. Není tím podle čís. 3 Šu 503 c. ř. s. uplatněný důvod dovolací opodstatněn. Napadený údaj odvolacího rozsudku, pokud není ve skutečnosti právním, z předpisu Šu 1239 obč. zák. odvozeným závěrem, tedy pokud jde o skutkovou stránku tohoto údaje, neodporuje spisům, neboť ve příčině časového rozjetí bylo skutečně nesporno, že dům koupen byl stranami dne 21. března 1922 a že manželství stran bylo rozloučeno dne 13. června 1925. Podle Šu 1238 obč. zák. platí, pokud tomu manželka neodporovala, právní domněnka, že svěřila muži jako svému zákonnému zástupci správu svého volného jmění. Přihlédne-li se ku přednesu stran, patrně, že skutečně se zřením na předpis Šu 1238 obč. zák. nebylo sporu mezi stranami, že dovolatel jako manžel a zákonitý zástupce žalobkyně vedl správu domu čp. 149 ve V. ode dne 21. března 1922, kdy byl dům koupen, až do dne 13. června 1925, kdy vyslovena byla rozlučka manželství a kdy tato zákonitá správa pominula zánikem manželství stran. Pak ovšem nejsou v rozporu se spisy ani další dovolatelem napadené předpoklady, jež ani nejsou převážně skutkovými, nýbrž jsou v podstatě právními závěry. Z důvodů odvolacího rozsudku je také zřejmo, že tento rozsudek zjišťuje, že dovolatel nespravoval pouze společný dům, nýbrž spravoval celé jmění žalobkyně jako její manžel. Prováděje v témže směru na druhém místě podle čís. 4 Šu 503 c. ř. s. uplatněný důvod dovolací, tvrdí dovolatel, že následkem jím tvrzených rozporů se spisy dospěl odvolací soud ku nesprávnému úsudku právnímu ohledně shora řečených výloh a že vykládá předpis Šu 1239 obč. zák. nesprávně. Mínil, že, když bylo zjištěno, že veškeré výlohy za opravy domu, znalečné a náklady s právním zastupováním spojené byly přesunuty nájemním soudem na nájemníky, a že se tyto výlohy vracejí žalobkyni ve zvýšeném nájemném, nemůže položka výloh, na žalobkyni připadající v penízi 8.891 Kč 53 h, býti počítána do výloh správy domu jako položka pa-

sivní, nýbrž jenom jako průběžná, že totiž tato položka nebyla vyrovnána nějakým příjmem minulým, nýbrž bude teprve úplně vyrovnána žalobkyni budoucím, nájemním soudem k tomu zvláště ustanoveným, příjmem. Že by podle napadeného rozsudku žalobkyně brala zvýšenou činži bezdůvodně, kdyby nenesla výlohy s ním stejným dílem, a že i, když by vedl správu domu a jejího majetku, nemohla býti tato položka vyrovnána z nějakých příjmů, když byla přesunuta na nájemníky, neboť takové dvojí vyrovnání jedné a téže položky je vyloučeno, a nemůže ohledně tohoto zvláštního případu platiti předpis §u 1239 obč. zák., jenž se zřetelem na doslov musí býti vykládán ve prospěch manžela spravujícího manželčino jmění. Že v tomto případě nejde o vyúčtování užitků, nýbrž o mimořádné výlohy, většinou investice, jimiž byl dům zhodnocen, že jenom s menší částí šlo o opravy domu. V druhé řadě v témže směru spatřuje nesprávné posouzení právní v právním závěru druhé stolice, že bylo jeho povinností v rozepři, by tvrdil, že úroky a nájemné nestačily na úhradu správních výloh. Dovolatel míní, že nejprve žalobkyně by musila tvrditi a prokázati, že bral z jejího jmění nějaké užitky, a že by pak teprve mohlo býti mluveno o vyúčtování správních výloh, neboť podle §u 1239 obč. zák. jen tehdy bylo by možno správní výlohy považovati za vyrovnané, kdyby manžel bral skutečně nějaké užitky. Není tím podle čís. 4 §u 503 c. ř. s. uplatněný důvod dovolací opodstatněn. Chce-li manžel vymáhati na manželce náhradu toho, co jako správce jejího majetku vložil ze svého do statku, musí napřed složiti účet ze správy. Jelikož se tak nestalo, právem uznal odvolací soud, že námitka započtení, pokud jde o právní výlohy 8.891 Kč 53 h, nemá ani skutkového, ani právního základu, když nebylo dovolatelem dokázáno, ba ani tvrzeno, že užitky ze jmění žalobkyně nestačily na úhradu právních výloh, pokud se týče, když dovolatel napřed nesložil účtu ze správy. Dovolatelovo tvrzení, že důkazní břímě tížilo po této stránce žalobkyni, nemá opory v předpisu §u 226 c. ř. s. Měla by tedy i okolnost, že veškeré výlohy za opravy domu, znalečné a náklady s právním zastupováním spojené byly přesunuty nájemním soudem na nájemníky, a že se tyto výlohy vracejí žalobkyni ve zvýšeném nájemném, jenom tehdy pro tuto rozepři o dovolatelem ku započtení namítaný protinárok právní význam, kdyby z účtu dovolatelem složeného bylo zřejmo, že částky dovolatelem přijaté jako užitky ze žalobčína jím spravovaného jmění nestačily ku zaplacení správních výloh.

V druhém směru vytýká dovolatel odvolacímu řízení neúplnost a odvolacímu rozsudku nesprávné posouzení právní. Podle čís. 2 §u 503 c. ř. s. uplatněný důvod dovolací spatřuje v tom, že v odvolacím řízení nebyl proveden důkaz výsledkem stran o tom, že věno bylo za manželství úplně spotřebováno. Dovolatel míní, že, když věno je určeno podle §u 1218 obč. zák. k ulehčení nákladů, spojených s manželským společenstvím, vyplývá z toho, že může býti i spotřebováno na tyto náklady, a, ie-li spotřebováno, že odpadá povinnost ku jeho vrácení. Není tím podle čís. 2 §u 503 c. ř. s. uplatněný důvod dovolací opodstatněn, neboť okolnost, o které je dovolatelem postrádán důkaz výsledkem stran, je pro rozsouzení této rozepře nerozhodná. I po právní stránce dostalo se sporné věci v tomto směru právního posouzení správného, dovolací soud

sdílí proto správné a zákonité důvody odvolacího rozsudku a dovolatele k nim poukazuje. Okolnost, že se dovolatel stal v tomto případě vlastníkem věna, záležejícího v peněžitě hotovosti (§ 1227 obč. zák.), nesprouštuje ho v §u 1229 obč. zák. uvedené povinnosti. Nelze dovolateli přisvědčiti, že se stal vlastníkem věna až do své smrti, jeho poukaz ku §u 1229 obč. zák. není případný, naopak vyplývá z právní povahy a zákonitého účelu věna (§ 1218 obč. zák.), že vlastnictví manželovo trvá jen tak dlouho, pokud trvá manželství, že tedy vlastnictví jeho v tomto případě zaniklo povolenou rozlukou. Zánikem manželství a tím také zánikem účelu, jemuž mělo podle §u 1218 obč. zák. sloužiti, stalo se věno, dané v hotovosti, a tudíž do vlastnictví manželova podle §u 1227 obč. zák. přešlé, manželčinou pohledávkou, manželka může se domáhati restituce tantumdem ejusdem generis (jako při zápůjčce), neboť dáno-li bylo věno v penězích, anebo v jiných věcech zastupitelných, uskutečňuje se tím nepravé požívání, manžel stává se sice vlastníkem věna, ale s právě uvedenou povinností restituční. Proto nemůže namítati, že věno spotřeboval, a tím ovšem zmařil zákonitý účel podle §u 1218 obč. zák. Předpisu §u 1266 obč. zák., znamenajícího, že nevinnému manželovi přísluší náhrada škody, jež mu vzešla rozlukou, že tedy vinný manžel musí ho odškodniti za vše, co mu ušlo rozlukou, by byl majetkově postaven tak, jako kdyby se nestala rozluka a dosud trvalo manželství, nemůže se dovolatel dovolávati přes to, že manželství bylo rozloučeno z výhradné viny žalobkyně, poněvadž v rozepři neprokázal, ba ani netvrdil, v čem by jeho škoda, nebo jinaká jeho újma spočívala, jmenovitě neprokázal, že mu něco ušlo rozlukou, což už odvolací soud nejen rozpoznal zcela správně, ale také právem poukázal k tomu, že škodu, nebo újmu nelze spatřovati v restituční povinnosti dovolatelově, když, jak bylo vylíčeno, jeho vlastnictví ku věnu bylo vlastnictvím svého druhu, a když věno je podle §u 1218 obč. zák. účelovým jměním, které nemůže býti odňato účelu, jemuž slouží podle zákona. Tvrdí-li dovolatel, že má dále povinnost poskytovat výživu, výchovu a zaopatření dítěti z jejich manželství zrozenému, přehlíží, že to jest podle §u 141 obč. zák. jeho samostatnou povinností, která nemůže býti ztotožňována s povinnostmi manžela vůči manželce. Ostatně není opory ve spisech pro dovolatelovo tvrzení, že se restitucí věna zhorší jeho majetkové poměry, nehledí-li se ku právní neudržitelnosti tohoto názoru, neboť věno nepřestalo tím, že přešlo do dovolatelova vlastnictví, býti zvláštním, jenom manželského společenství a jeho ulehčení se týkajícím jměním.

Čís. 6704.

Nelze se domáhati náhrady škody podle syndikátního zákona ze dne 12. července 1872, čís. 112 ř. zák., byla-li provedena exekuce vyklizením přes to, že byl povolen její odklad vzhledem k žalobě o nepřipustnost exekuce, pak-li byla žaloba o nepřipustnost exekuce pravoplatně zamítnuta.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1927, Co I 4/26.)